

Van wie zijn die spullen? – Pijnacker – groep 1-2

Een project over hoe dingen bij mensen horen en hoe je soms aan de dingen veel kunt aflezen over de eigenaar.

Algemene informatie

- Doelgroep: groep 1 en 2
- Duur: 3 lessen van plm 25-35 minuten.
- Bijzonderheden: Er hoort een leskrat bij.

Inhoud van de leskrat

- Tas
- Leesboek (detective)
- Potlood
- Bril in brillenkoker
- Sjaaltje
- Spiegeltje
- Ansichtkaart van kleinkind. NB. gebruik de ansichtkaart uit Pijnacker! (Er zitten nog 2 kaarten uit andere kernen in de enveloppe)

- Rugzakje/schoudertas
- Gidsje insecten, vogels of andere kleine dieren (dit verschilt per krat)
- Pen
- Opschrijfboekje
- Drinkfles
- Markeer-plakstickers
- Ansichtkaart van oma uit Utrecht

Bijzonderheden:

Na de **tweede les** moeten de leerlingen iets meenemen van thuis dat belangrijk voor henzelf is. Dat kan een knuffel zijn, een stuk speelgoed, een boek, een kledingstuk of een game: alles kan. > Stuur op tijd een mail naar de ouders.

Tips om het project uit te breiden

Je kunt de lessen uitbreiden tot een hele themaweek die in het teken staat van persoonlijk erfgoed.

- Een oma/opa komt met haar/zijn tas in de klas en vertelt over de spullen die ze bij zich heeft (spreek wel van tevoren af hoe lang de grootouder praat, sommige mensen zijn overenthousiast en hebben het niet altijd in de gaten als het te lang duurt voor de kinderen).
- Grootouders geven voorwerpen mee naar school en de kinderen vertellen daarover.
- Richt een speelhoek in met een huiskamer van vroeger, toen oma/opa klein was. De kinderen spelen met de spullen en spellen van toen. Denk aan een telraam, een leesplankje, oud speelgoed en oude huisraad. Als je wilt, kun je dergelijke spullen heel goedkoop tweedehands kopen.
- De kinderen bedenken voorwerpen die ook nog in de tas van oma horen (portemonnee,

telefoon, huissleutels...) en nemen die eventueel mee.

- De kinderen vullen zelf een of meer tassen, met spullen die iets zeggen over henzelf (de rugzak in de leskist is van een kind dat ouder is dan de leerlingen). Als iemand die tas zou vinden, zou die dan begrijpen van wat voor persoon die tas was? Met die eigen tassen kun je weer een nieuwe les opstarten: waarom is dit een tas voor/van .... ? Waar zie je dat aan?

Les 1 - Spullen

- Tijdsduur: 35 minuten
- Kijken: 5
- Doen: 25 (kan langer duren als je wilt)
- Verwoorden: 5
- Begrippen: oud, nieuw, versleten, van wie, van iemand
- Materialen: de inhoud van de leskrat, **behalve de twee ansichtkaarten.**

Kijken

Zet de leerlingen in een kring op de grond. Leg de spullen in het midden, **behalve de ansichtkaarten. Deze houd je achter voor de volgende les.** De leerlingen kijken naar de spullen. Ze kunnen er al dingen over vragen of hun gedachten spuien. Zeg dat jij ook niet weet wat dit allemaal moet voorstellen.

Doen

Wat zijn dit voor spullen? Bekijk alles samen met de leerlingen. Sommige spullen behoeven misschien uitleg: de pocket is een spannend boek voor grote mensen. Het gidsje met plaatjes van vogels/kleine dieren/insecten gebruiken mensen om buiten in de natuur vogels etc. te kunnen herkennen. Waarom doen mensen dat? Wie van de kinderen houdt van vogels (of de dieren in het gidsje)? Wie kent namen van vogels/insecten/dieren in het gidsje? (dit is inhoudelijk niet van belang, het gaat erom dat de kinderen bezig zijn met de spullen en erover fantaseren). Kennen ze mensen die graag boeken lezen? En kennen ze mensen die graag vogels/insecten bekijken of daarvan houden? Wie? Zo kun je de spullen samen met de kinderen onderzoeken en bespreken en zorgen dat de kinderen zich een beeld erbij vormen.

Daarna gaan de leerlingen de spullen indelen in oude en nieuwe dingen. Welke dingen zijn oud? Welke zijn nieuw? Waarom, waar zie je dat aan? Kunnen ze misschien ook het verschil maken tussen heel oud en alleen maar een beetje oud, bijvoorbeeld omdat iets een beetje versleten is maar er wel 'nieuw' (modern) uitziet?

Als de spullen verdeeld zijn in oud en nieuw vraag je daarna in welke tas welke spullen horen volgens de leerlingen. Ze mogen dit zelf bepalen en laat hen vooral zelf fantaseren en met argumenten komen. Denk eraan dat dit een andere verdeling is dan tussen oud en nieuw (oude mensen hebben natuurlijk ook nieuwe spullen). Stop de spullen in de tas waarin ze horen volgens jullie.

Als de spullen samen met de tassen in tweeën zijn gedeeld ga je samen met de kinderen bedenken van wie ze zouden kunnen zijn. Haal de spullen weer uit de tassen, zodat jullie ze goed kunnen zien. Van wie zouden de spullen in deze tas zijn? En in deze? Vraag door: waarom denk je dat dit van ... is? Waar zie je dat aan? Zou het ook anders kunnen zijn? Borduur voort op wat de leerlingen zeggen en laat ze zoveel mogelijk naar elkaar luisteren. Het is mooi als eruit komt (stuur hier uiteindelijk op aan) dat de spullen in de tas van een oudere dame zijn (die graag leest) en de spullen in het rugzakje van een jong iemand die vogels/insecten bekijkt/graag in de natuur is. De precieze verdeling van de overige spullen is niet heel erg belangrijk. Het gaat erom dat er twee 'personages' zijn, **een oma en een kleinkind (maar dit wordt pas in de volgende les duidelijk!)**

Voor de echte detectives: het potlood kun je bij de oude dame indelen, want je ziet dat ze in haar leesboek op het schutblad met potlood aantekeningen heeft gemaakt...

Verwoorden

Verwoord-leerdoelen:

- De leerling kan vertellen dat voorwerpen iets kunnen vertellen over de bezitter ervan.

Reflectie

- Wat hebben we gedaan?
- Van wie denken we dat de spullen in de tas zijn?
- Waarom denken we dat?
- Van wie denken we dat de spullen in het rugzakje zijn?
- Waarom denken we dat?
- ♥ Er is natuurlijk ruimte om van de mening van 'we' af te wijken!

Les 2 - Oma en Jaimy

- Tijdsduur: 25 minuten
- Kijken: 5
- Doen: 15
- Verwoorden 5
- Begrippen: Ansichtkaart, groeten doen, aan iemand denken
- Materialen: alle voorwerpen uit de leskrat

Kijken

De spullen liggen weer in het midden van de kring, allemaal weer door elkaar. Haal even terug wat jullie de vorige keer gedaan hebben.

Doen

1. Vertel dat je twee Ansichtkaarten hebt gevonden. Die horen ook nog bij de spullen. Laat de Ansichtkaarten zien en lees de **voorkant** voor: 'Groeten uit Pijnacker', 'Groeten uit Utrecht'. Wat is Utrecht? Op de kaart uit Utrecht staat de Domtoren. Dat is een beroemde, hele oude en hele hoge (kerk)toren. Op de kaart uit Pijnacker staat
  - Een oude boerderij
  - De kroontjespen, het beeld in de vijver van het Oranjeplein voor het gemeentekantoor, van kunstenaar Ruud van de Wint
  - Een hooiberg
  - De toren van de Dorpskerk aan het eind van de Kerkweg, op het oudste stukje van Pijnacker.

Je vertelt iets over een of meer markante monumenten/plekken uit het dorp die op de kaart staan. Praat hierover met de kinderen. Kent iemand een van deze plekken/gebouwen? Als je er zelf iets over weet, of er bijvoorbeeld wel eens komt/geweest bent, vertel hier dan over. Vertel ook je eigen herinneringen of ervaringen ermee/erbij.

Waarom zetten ze die gebouwen/plekken op een Ansichtkaart? (we vinden ze mooi, belangrijk, we zijn er trots op, het hoort bij het dorp, het is oud..). En wat betekent 'groeten uit'?

2. Lees dan de **achterkant** van de Ansichtkaarten voor. Het wordt duidelijk dat er een relatie is tussen de spullen: ze zijn van een oma en haar kleinkind (de naam van het kind is bewust neutraal, het kan een jongen of een meisje zijn, dit mogen de kinderen bepalen).
3. Welke spullen horen bij oma Aagje? Welke spullen horen bij Jaimy? De spullen worden weer in tweeën verdeeld. Jaimy woont dus in Pijnacker. Oma woont in Utrecht.
4. Ze sturen elkaar af en toe een Ansichtkaart. Waarom doen mensen dat? Om te laten weten dat je aan iemand denkt. Denken de leerlingen wel eens aan iemand die er op dat moment niet is, oma, opa bijvoorbeeld? Wat doen ze dan? Praat hierover met de leerlingen.

Verwoorden

Verwoord-leerdoelen:

- De leerling kan vertellen dat je soms aan iemand denkt die er niet is en dat je dan iets kunt doen zoals opbellen of een kaart sturen

Reflectie

- Wat hebben we gedaan?
- Wat kun je doen als je aan iemand denkt die er niet is?

Opdracht voor de volgende les:

De leerlingen nemen iets mee van thuis dat belangrijk is voor henzelf. Vertel hen dat ze niet mogen vertellen wat ze meenemen en dat ze het niet aan de rest mogen laten zien!

De volgende les leveren de leerlingen hun voorwerpen bij de leerkracht in. Die legt ze onder een doek of stopt ze voorzichtig in een grote tas.

Les 3 - Onze spullen nu en over heel veel tijd

- Tijdsduur: 35 minuten
- Kijken: 5
- Doen: 25
- Verwoorden 5
- Begrippen: bewaren, voor later, voor altijd
- Materialen: de inhoud van de leskrat

Kijken

De leerlingen zitten weer in de kring rond de voorwerpen die zijn verdeeld in spullen van oma Aagje en spullen van Jaimy. Haal terug wat jullie de vorige twee lessen gedaan hebben. Aan de spullen kun je veel zien. Je kunt raden van wie (wat voor soort persoon) ze zijn. Niet van alle spullen en het klopt niet altijd, maar je kunt er toch wel iets aan zien.

Doen

Schuif de spullen van Oma en Jaimy aan de kant. Jullie gaan werken met de voorwerpen van de kinderen.

1. Wat is van wie?

Kun je aan de spullen van de leerlingen zien van wie ze zijn? De kinderen gaan raden wat van wie is.

Een manier om dit te doen is:

- pak telkens één ding
- wijs een leerling aan om te raden van wie het voorwerp is en waarom hij/zij dat denkt (probeer ervoor te zorgen dat je niet iemands beste vriendje aanwijst, want die weet het misschien al)
- als het goed is geraden, geef je het voorwerp aan de eigenaar terug.
- ook als het niet goed is geraden, kan er een interessant gesprek ontstaan. Misschien past dat voorwerp ook wel goed bij dat andere kind. En: bij welk kind zou dit of dat voorwerp absoluut niet passen? Waarom?

Als alle spullen weer bij de eigenaren zijn, mag iedereen die dat wil (om de beurt) iets over zijn of haar voorwerp vertellen. Waarom heb je dit meegenomen? Waarom is het belangrijk voor je?

2. Bewaren

Ten slotte kijken jullie nog één keer naar de spullen van Oma en Jaimy. Vraag: als oma van deze spullen één ding mocht bewaren, en de rest moest weggoeien. Wat zou ze dan bewaren? Waarom? De kinderen kunnen hier zelf fantaseren.

Daarna vraag je hetzelfde over de spullen van Jaimy. Wat zou hij/zij bewaren? Waarom?

Je hebt daarmee een gesprek over de persoonlijke waarde van voorwerpen voor mensen. Een echt erfgoedgesprek.

Verwoorden

Verwoord-leerdoelen:

- De leerling kan vertellen dat spullen bij personen (kunnen) horen
- De leerling kan vertellen dat sommige spullen belangrijk zijn om te bewaren voor later

Reflectie

- Wat hebben we gedaan?
- Hoe weet je soms waarom iets van iemand is?
- Waarom wil je soms iets lang bewaren (of: waarom wil oma ... bewaren? En waarom wil Jaimy ... bewaren?)
- Heb jij ook iets dat je voor altijd wilt bewaren? Wat is dat?

Afsluiting

Stop samen met de kinderen alle spullen weer in de leskrat en doe de deksel erop. Je kunt vertellen dat de spullen teruggaan naar oma Aagje en Jaimy, je kunt ook vertellen dat de spullen naar de bibliotheek teruggaan en dat dit een lesproject was.

Check de inventarislijst (**inhoud van de leskrat**) vóórdat je de krat terugbrengt naar de bibliotheek.

3.